

Nuis

zodat wij met onze plannen klaar zijn op het moment dat het eerste traject is afgerond.

Voorzitter! Als de Kamer de motie aanneemt, zal die zeker een steun betekenen bij het afleggen van het tweede traject.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (PvdA): Voorzitter! Ik hoop dat de motie de staatssecretaris duidelijk maakt, dat de vier ondertekenende fracties vinden dat het kabinet de gevraagde financiële ruimte moet bieden.

Staatssecretaris **Nuis**: Voorzitter! Het is mij duidelijk dat de Kamer dat wil. Die houding van de Kamer zal ertoe bijdragen dat het kabinet het benodigde geld zoekt.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, morgen over de motie te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 12.15 uur tot 13.00 uur geschorst.

Voorzitter: Zijlstra

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, donderdag aan het einde van de vergadering te beslissen over het Nederlands deel van een hogesnelheids-spoorverbinding Amsterdam-Brussel-Parijs (22026).

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Ter Veer.

De heer **Ter Veer** (D66): Mijnheer de voorzitter! Als voorzitter van de algemene commissie voor Europese Zaken is mij het gerucht ter ore

gekomen dat de minister van Binnenlandse Zaken een brief heeft gestuurd over de behandeling in de Tweede Kamer van het onderwerp Europese zaken. Morgen zullen wij die brief uiteraard in de procedure-vergadering van de algemene commissie bespreken. Ik kan mij voorstellen dat de uitkomst daarvan is, een verzoek aan de commissie voor de Werkwijze om daarbij de algemene commissie voor Europese Zaken te betrekken. Nader bericht daarover volgt.

Ik heb een motie ingediend (24596, nr. 3) over het leasen van melkquota. Deze motie heb ik aangehouden, en vorige week heeft mijn collega Versnel gevraagd er in de planning van deze week rekening mee te houden dat ik nog deze week deze motie in stemming wil brengen. Ik verzoek u, in de planning rekening te houden met een korte heropening.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aan het verzoek van de heer Ter Veer te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Stellingwerf.

De heer **Stellingwerf** (RPF): Voorzitter! Gisteren hebben we naar aanleiding van de problematiek rond Abcoude gevraagd om een brief aan de minister, welke brief gisteren is gekomen. Deze brief is voor mij voldoende aanleiding om een heropening van het debat over de begroting van het Infrastructuurfonds te vragen. Als het kan graag morgenochtend, of in de loop van morgen.

De heer **Reitsma** (CDA): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij dit verzoek. De brief haalt nogal wat overhoop. Formeel is het een heropening van de begroting, maar er moet wel het een en ander gezegd worden. Ik vraag u daarom, hiervoor morgen enige tijd uit te trekken.

De **voorzitter**: Ik stel voor, op de agenda van morgen daarvoor ruimte te zoeken en de spreektijden te beperken tot twee minuten.

De heer **Reitsma** (CDA): Gezien de inhoud van de brief lijkt mij dat, althans wat mijn fractie betreft, niet voldoende. Dat is bijna onmogelijk, omdat de minister toch de hele zaak

overhoophaalt met deze brief. Ik wil vragen of er enkele minuten bij kunnen.

Mevrouw **Verbugt** (VVD): De minister geeft in haar brief aan dat wij nog terugkomen op de zaak. Onze fractie kan wel uit de voeten met die twee minuten.

Mevrouw **Van 't Riet** (D66): De fractie van D66 gaat akkoord met twee minuten spreektijd. Wij hebben in de brief gelezen dat de minister bereid is op name met de inpassing in het komend jaar nog terug te komen.

De heer **Van Heemst** (PvdA): De minister doet in wezen het verzoek om het debat over Abcoude te betrekken bij het brede debat, waarom de Kamer gisteren bij de aanvaarding van de motie-Van Heemst/Van 't Riet heeft gevraagd. We kunnen dus volstaan met een korte afweging. Mij lijkt een tweeminutendebat daarom voldoende.

De **voorzitter**: Gelet ook op het feit dat het hier een heropening van de beraadslaging over de begroting betreft, wijs ik erop dat bijna niemand nog spreektijd heeft. Dus zullen wij ons in die zin gewoon moeten beperken, conform onze eigen spelregels. Daarom stel ik voor, vast te houden aan twee minuten spreektijd per fractie.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Sipkes.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Voorzitter! Het crisisonderzoeksteam van de universiteiten van Rotterdam en Leiden heeft een onafhankelijk onderzoek ingesteld naar de ramp die onlangs in Eindhoven plaatsvond met een Hercules. De belangrijkste conclusie van het rapport is toch dat er ernstige gebreken zijn in de organisatie van zowel de kant van Defensie als aan de civiele kant. Ik wil de ministers Voorhoeve en Dijkstal vragen om een schriftelijke reactie op dit rapport, zodat wij dat kunnen bespreken.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Voorzitter

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met opneming daarin van bepalingen voor de registratie van een samenleving (23761)**, en van:

- de motie-M.M. van der Burg/Dittrich over een gratis overstap naar het partnerschapsregister (23761, nr. 15);
- de motie-Dittrich over de rechtsgevolgen van partnerschapsregistratie (23761, nr. 16);
- de motie-Bremmer over uitstel van inwerkingtreding van de wet (23761, nr. 17).

(Zie vergadering van 12 december 1996.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Staatssecretaris **Schmitz**: Voorzitter! Hoewel wij liever de vorige week het debat hadden afgerond, heeft de voorzitter die toen in de stoel zat, mede gezien het belang en de ingrijpendheid van het onderwerp, ervoor gepleit om nu een rustige dupliek te houden. Ik denk dat dit de zorgvuldigheid ten goede komt, niet alleen ten opzichte van de voorstanders van het wetsvoorstel maar ook ten opzichte van degenen die moeite hebben met het wetsvoorstel.

In eerste termijn heb ik een paar vragen laten liggen en het lijkt mij goed dat ik nu begin met die te beantwoorden. Dan kom ik vanzelf op alle vragen die in tweede termijn nog zijn gesteld van de zijde van de Kamer.

Allereerst wil ik ingaan op de kwestie die door de heer Rouvoet ook nog bij interruptie aan de orde is gesteld, te weten het rechtsvacuüm, door hem ook wel aangeduid met derdenwerking. In het voorstel dat nu op tafel ligt, zijn er twee bepalingen opgenomen die voor alle gevallen die zich kunnen voordoen, een regeling bieden. Het gaat daarbij niet alleen om het geval dat twee geregistreerde partners hun registratie ontbinden en daarna met elkaar in het huwelijk treden, maar het omgekeerde kan ook, namelijk

dat twee met elkaar gehuwde partners het huwelijk laten ontbinden om vervolgens met elkaar een registratie aan te gaan. Verder zou zich het geval kunnen voordoen dat twee met elkaar geregistreerde partners hun registratie beëindigen maar zich daarna, net als in een huwelijk, met elkaar verzoenen en opnieuw een registratie aangaan. Ook dan doet zich een situatie voor met een overgangperiode. Wij kunnen natuurlijk de klassieke situatie bij een huwelijk noemen, namelijk het zogenaamde reparatie-huwelijk. Tot nu toe heeft de wet alleen uitdrukkelijk voorzien in de regeling voor die klassieke situatie en wel in artikel 166 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Dat artikel wordt bij dit wetsvoorstel uitgebreid voor de situatie van registratie na huwelijk. En voor registratie staat ook een dergelijke regeling in artikel 80e, derde lid. Het principe is dan dat de rechtsgevolgen van het oorspronkelijk geregistreerd partnerschap of het oorspronkelijk huwelijk herleven als ware het niet beëindigd. Maar rechtshandelingen die in de tussenliggende periode zijn verricht, worden beoordeeld naar het tijdstip waarop ze zijn verricht. Dat voorkomt praktisch gesproken veel problemen. Dus de situatie voor registratie is in die zin gelijk geregeld aan die voor het huwelijk, namelijk in artikel 166 Boek 1 van het BW en artikel 80e van dit wetsvoorstel.

De heer **Rouvoet** (RPF): Begrijp ik het nu goed dat in de tussenfase, waarbij een registratie beëindigd wordt en het huwelijk tussen dezelfde mensen nog niet gesloten is, de rechtshandelingen worden beoordeeld naar het tijdstip waarop ze verricht zijn? Dat zou betekenen dat terwijl in de feitelijke situatie van het samenleven van twee mensen geen verandering optreedt, er door een statusovergang met een tussenperiode, als het ware in één keer een periode wegvalt met duidelijkheid over de derdenwerking van rechtshandelingen.

Staatssecretaris **Schmitz**: Het is precies als in de situatie van een huwelijk. Als mensen een huwelijk laten ontbinden en vervolgens, na een verzoening of iets dergelijks, weer met elkaar eenzelfde huwelijk aangaan, hebben wij te maken met dezelfde situatie. Dan zit daar een periode tussen. Rechtshandelingen

worden beoordeeld naar het moment waarop het is gebeurd. Er is op dat punt dus geen verschil tussen huwelijk en registratie.

De heer **Rouvoet** (RPF): Met dien verstande dat als een huwelijk spaak loopt en men dat wenst te beëindigen en later tot het inzicht komt dat men toch met elkaar verder wil en een nieuw huwelijk wil sluiten, er een periode is waarin men zelf de keuze heeft gemaakt om op een andere manier tegenover elkaar te staan en een andere relatie te hebben. Als mensen een registratie hebben en in alle harmonie zeggen dat zij toch graag willen trouwen, en er zit een periode tussen voordat dat huwelijk gesloten kan worden, wenst men dat feitelijk samenleven in die tussenperiode niet te beëindigen. Er is dus wel degelijk een verschil met de situatie waarmee u het gelijk stelt.

Staatssecretaris **Schmitz**: Volgens mij niet, maar ik kom straks op dit punt terug. De heer Schutte heeft namelijk ook gevraagd of er niet een wat gemakkelijker overgang kan komen.

De heer Schutte heeft een situatie geschetst van twee geregistreerde partners van verschillend geslacht die een huwelijk willen sluiten en daarvoor eerst wegens duurzame ontwrichting die registratie moeten beëindigen. Dat kan overigens ook andersom: twee echtgenoten die eerst een huwelijk moeten beëindigen om vervolgens met elkaar een geregistreerd partnerschap te kunnen aangaan. Het is de vraag of het veel zal voorkomen, maar theoretisch is die situatie gelijk.

Ik wil graag twee argumenten geven om geen afzonderlijke regeling te willen over de overgang van registratie naar huwelijk en van huwelijk naar registratie. Ik noem ze eerst even en zal ze daarna verder uitwerken. In de eerste plaats wordt noch bij de ontbinding van het huwelijk, noch bij de ontbinding van het geregistreerd partnerschap de duurzame ontwrichting getoetst als de partners het daarover eens zijn. In de tweede plaats vrees ik dat van een dergelijke regeling, als je die soepel zou laten verlopen, mogelijk ook misbruik gemaakt kan worden. De heer Schutte noemt het de introductie van de grote leugen, als de duurzame ontwrichting van het huwelijk niet wordt getoetst in de gevallen dat betrokkenen het eens